

2 Korin Pas yimbu Por ai Korinjhündambo sürü papimarandi

1 Karıhasıhandüri, wandafı mami, ro Poranahı sapo God ai wambo moani ahanti yifiri sünju Sisas Kraisındı hoafı semındı ho rambohunda kafoare hınıŋgi-mareandırı. Ro asu sıhefi wandafı Timoti-dıbo Godındı nendi se Korin ngoafıhü amarei-anei, asu munjuambo Akaia hıfambe amarei rananei, sıheimbo munjuambo pas nda sürü papırıho koararıhehoandi. **2** Sıhefi Ape God asu Adükarı Sisas Krais ai sıheimbo moani hıpoambo-ndıneandürühı ngusüfoambe afurıfe kifeimbı hohoanımo mbısabiñandürıamboane.

Godımbo Por ai hıhıfımarürü

3 Awi sıhırı Adükarı Sisas Kraisındı God asu Ape ranahambo aboed-ani mbısefımboane. Ai hıpoambo-reandeimbı Ape-ani asu ngusüfoambe afurıfe kifeimbı hohoanımo munju ra sairandeimbı God-ani. **4** Aiani yıhoefımbo-so nıne tıñırıfo afındı tüküfeyoanı ngusüfoambe afure küreamuni arandı. Rananımbo asu ro mandıho nındou bıdıfırı aheimbo sowahı tıñırıfo tükefeyondırı ranaheimbo hohoanımondehühı ngusüfoambe afurındıho kündıhoa-ndırımboyehi sapo ro yıhoehıhoarı Godındı-mayo ngusüfoambe afurıfe kife hohoanımo sahoamınde hohoambo nahurai wambo. **5** Kraisımbo sowahı tıñırıfo afındı

tüküfeyoani semündü marandi asu ranane ro-amboani sahoaminde arıhoandi. Rahuraine Kraisindi ŋgusüfoambe afurife kifimbı hohoanimo afındı ranai yıhoehimbo-so tüküfeyomuna sahoamünde arıhoandi. ⁶ Asu yıhoehimbo-so tıñırifo afındı tükündifeyoani ro sıheimbo hohoanımondemboyehi sıhei ŋgusüfoambe afurife kifemboane, asu rananımbı God ai sıheimbo aboedambondeandürümbei. Nga asu God ai yıhoehi ŋgusüfoambe afurifembü hohoanımo kürareamuni ana, asu sıhei ŋgusüfoambe afurifendürümbo kameihane. Ranınambo ro tıñırifo masahoamindehi nahurai se moanane sei hehi ŋginindi anımboei hei ana, God ai sıhei ŋgusüfoambe hohoanımo afure küre arandi. ⁷ Ro sıheimboya se ŋginindi mbıñiboadenia sehohoa anıhondümbo-rıhorühanehi. Ranımbıhündambo ro rarıho fıfirıhoamboanehi, se robabidi tıñırifo sahümündiani asu se-amboani ŋgusüfoambe afurife kifimbı hohoanımo ra ro asahoamindehi nou ndahümündimboyei.

⁸ Tıñırifombü moatükunı Esia hıfambe wambo tükümeferdiri ranahamboanahi ro wandafı mami sıheimbo hoafındahandırı se ranahambo fıfirımbırıhında saheheamboanahi. Ranıhi wambo tıñırifo afındı hamındı tüküfendirühıyo asu wandı ŋginindi nıŋgombo ratüpuri hohoanımo ra muŋguna hıfınamareandırı. Ranıyahı asu ro ŋgırı yangırı aboedi nımbıohı sahehea hoanımomayahı. ⁹ Ranıyahı asu ro hohoanımoyahanı wandı fiambe tıñırifo afındı tüküfeyowa yıfındamboyafı masahı sapo nindou kot hıfandi-randeimbı ai hoafıyuhuya, se

yifindamboyafi, ehu nahuraiyo tükümfeyondırı. Nga asu ranı-moatükunt yihoeftimbo tükümfeyo ra yihoeftimbo hohoanımokoate-ndehühi, ro God yifihündi botire-randeimbı-mayu ranahambo yangiri-anımbo hohoanımo-ndefomboane. ¹⁰⁻¹¹ Ranı-moatükunt moaruwai ranai yihoeftimbo hifokoeuemunımbo mayoyosi, nga asu God ai yihoeftimbo ranambeahındi aboedambo-mareamuni. Mande ai-anımbo sünğunambo aboedambo-ndeamunımbui. Asu se yihoeftimbo farıhehimunühi Godımbo dıdıbafayahündi ana, ro ahambo ngeinındi anıhondümbo-rıhurühi sefıya, “Ai yihoeftimbo aboedambo-ndeamuni ngu,” asefti. Rananımbo hohoanımo-yahümunühi amboanı asu Godımbo hıhıfi-mbırıhor-amboane ai yihoeftimbo afarıhemuni ranımbohündi. Ai nindou afındıyei dıdıbafıfe sünğu yihoeftimbo hipoamboreamunühi mafarıhemuni.

Por ai hohoanımo ngorü-sünğumareandi

¹² Ndani-moatükunt ndanahamboanıro hıhıfi-hıhıfıya arıhandı: Wandı hohoanımoambe yare hoafımeyondırı ro Godındı-mayo sürühoeimbı hohoanımo hohoanımoya marıhandı. Hıfı ndanıhündambo nindou-yafe fıfıfenambo wambo moai ranı hohoanımo ranai rareandıra tüküfeyondırı, nga wanı. Nga Godındı hipoambofe hohoanımo ranai wambo ramareandıra asu ro nindou-yei mbusümo mbumundi hohoanımo ranı-sünğu yangiri mahahabodıhi. Sıheimbo-poanımbo ro yahurai ramarıheandırı hahi. ¹³⁻¹⁴ Ro sıheimbo pas sürü papırıho arıhoandı ra se

hoeindihī mbundihū hoafī ra fīfirindihimboyei. Hapoana hoafī ra se akidou yangiri fīfirihindi. Ngā se ro hoafayehī nda muŋguambo fīfirindihindühī hohoanimombeyei-amboane sehehoamboanehi. Ranimbo Adükari ai kosimbo si ra tüküfeyoambe-animbo ro sīheimbo hīhīfī-hīhīfīnda-hoandürimboyehi mare yahuraianimbo se yīhoehīmbo hīhīfī-hīhīfīnda-hümunimboyei.

15-16 Ro rarīhe hohoanimoyahīya, ai wandī hohoanimo wudipoapondīhi fīfirindihindi sahehea horombo ro sīheimbo sowana sīfomboanahī masahī. Ro Masedonia hīfīnambo hafohū kosohū sīheimbo hoeifendürimbo asahī, asu se wambo Sudia hīfīnambo hombo mbifari-hehindiramboane saheheamboyahī hohoanimomayahī. Rananimbo se wambo yimbumbo hoeindihindrūhī hīhīfī-hīhīfīmbeysi-amboane masahī. **17** Horombo ro sīheimbo yimbumbo hoeifendürī horombo hoafīrīhe masīheheandīyosi, ngā wanī. Ngā ro wandī hohoanimo ngorū-sūngumarīheandī. Ro yimbu hohoanimo-yaheimbi-mbayahīyo? Ro hīfī ndanīhündambo nindou nou moai mami simboani wandī horombo hoafīrīhe masīheheandī ranahambo yīnī sa asu wanī sa rīhandī, ngā wanī.

18 Sīhīrī Godīmbo anīhondümbo-arīhurī nou asu se wandī hoafī amboa anīhondümbo-ndihimboyei. Muŋguambo hoafī ro sīheimbo asahandürī ra yīnī ranane asu wanī ranane ra ai wanī. **19** Ro Sairas, Timoti-babīdī sīheimbo Godīndī Nīmori Sisas Krais ranahambo hoafīmehundürī, aiana yīnī yahu,

wanि yahu-randeimbìyupoani. Nga mami hohoanimo yançir-ani hohoanimoju arandi.

20 Nga asu Godindi horombo hoafi afindi ra yangoromboane, nga ranane asu Sisas Kraisindi sünge-ané horombo hoafi munju ra anihondümbo tüküfe arandi. Ranane asu sihiri Godindi hoafi himboriyefuhı asu Sisas Kraisindi sünge hoafiyefuhı, "Anihondane," asefi God ai adükar-ani hoafimbohunda.

21 God aiani yihoeftimbo se-babidimbo ngenindı kikihiramündümuna asu sihiri Krais-babidi ngenindı animboefti. Asu ai sihefimbo ahandı ratüpürimbo amboani kafoare hininqimareamun-aneft. **22** Aiyu ai ahandıhoari sihefimbo diboniyumuni hininqireamunı haya asu ai Yifiafi Aboedı ra sihefi hohoanimoambé hininqimareandı. Yifiafi Aboedı ranana sapo God ai sihefimbo aboedambo-femunimboayo ranahambo nafuimbo-hündamboane.

Por ai moai aheimbo sowana asükai hu

23 Nga ro anihondümbo hoafi hoafayahı nda God ai anihond-ane mbüsü ngenindamündümbui. Nga ro siheimbo diditinqirifo afindi segudüripoani saheheamboyahı asu ro hombo hoafimayahı sihei ngoafi Korininanbo asükai siniikoate-mayahı.

24 Sihei anihondümbofe ranana ro hifandihandürühıyahıpoani, nga wanı. Sihei anihondümbofe hohoanimo ranamboanei seamboani siheihoari ngenindı kikihırıthümundi animboei. Rananehi asu ro sihei hihifitihifti hohoanimo ra botifembohunda se-babidimbo ratüpuriye arıhoandi.

2

¹ Ranimboyahि ro moanि wandi hohoanımonambo yangırıya, awi ro ɳgırı aheimbo sowana gadı asükainda ɳginindifimbı hoafındahandürani, afındı hohoanımondei sahehea hohoanımomayahı. ² Asu ro sühühühi sıheimbo ɳgusüfoambe afındı kifimbı hohoanımo mbasahandürü-mbonana, asu nindou mami ai ɳgırı wambo hıhıfı-hıhıfımbohunda farıhendırı. Nga se yangıranei wambo hıhıfı-hıhıfı moatükunı randıhında hıhıfı-hıhıfayahı. ³ Seana wambo hıhıfı-hıhıfıyahündırı-rühündembi nindou-anei. Ranımboanahı asu ro sıheimbo sowana sını sıheimbo ɳgusüfoambe afındı kifimbı hohoanımo ra segodürimbo moei asahi. Ranımbo-hündamboyahı ro horombo sıheimbo pas sürü papırıhi koamarıheheandı. Ro nıni-moatükunımboyo hıhıfı-hıhıfayahı ana, asu se-amboanı ro-babıdı ranahambo hıhıfı-hıhıfıyeihanei. Ranı moatükunımbo sıheimbo munjuambo anıhondümborıheandürimboanahı. ⁴ Horombo sıheimbo pas sürü papırıhi koarıheheandı sımboanı ana wandi ɳgusüfoambe tıñırıfo afındı nımarıwohüyo asu asübüsümbı hohoanımo ranai tüküfıhıyo ro aranımbo-aranımboya wakımarıheandı. Se tıñırıfombü hohoanımombeyeia sahehea pas ra sürü papırıhamboyahıpoanı. Nga se wambo ro sıheimbo hohoanımo afındı hohoanımo-arıhandürü ra fífırımbırıhında saheheamboyahı parihe koamarıheheandı.

Nindou ai siheimbo moaruwaimbo-mareandüri ranahambo amboawi mbisei-amboane

⁵ Nindou ai ɳgusüfoambe afındı kifimbı hohoanımo wambo yanğırıyopoani masendirı, ɳga siheimbo munguamboyu masagadüri. Ro ranı moatükunımbı afındı hoafımbı moeisahı, ɳga ranımbaoanahı moanı bıdífırı yanğırı hoafayahı. ⁶ Nindou ranahambo nindou afındı se tıñırıfombü ratüpuri masahündö ra awi rühü safı ahambo hıñıŋındıhorı. ⁷ Nga awi se ahandı hohoanımo moaruwai ranahambo amboawi sahündowohü asu ɳgusüfoambe afurıfe kifimbı hohoanımo ndahündö. Nga asu ɳgusüfoambe afındı hamındı kifimbı hohoanımo ai ahambo muŋguna moaruwaimbo-nderımboe. ⁸ Ranımbaoane ro siheimbo hoafında hoafehandüri, se ahambo sihei-mayo hıpoambofe ra nafuindahündöan-anımbı ai fífırı-mbireandamboane. ⁹ Ro horombo pas sürü papırıhi koamarı-heheandüri moanı siheimbo refe hoeife-ndürımbohündö. Wandı-mayo hoafı se süngurıhündühi muŋgu moatükuni ra rarıhi mbarıhündıyo wanımbaiyo? Nga se ahambo tıñırıfo masahündö. ¹⁰ Asu se nindou düdi ai siheimbo moaruwai hohoanımoayundüri ranahambo amboawi asei ana, asu ro-amboanı ahambo amboawi mbısaandomboyahı. Moaruwai hohoanımo engoro ana, ranahambo ro amboawi asahı ana, Kraisındı hımbıboahü siheimbo fehefe-ndürımbohündö amboawi sahühanahı. ¹¹ Satan ai sihefımbı tı̄kai hoafındımuni-mbui sahehea ramarıheandı ra. Ahandı dı̄bohındı hohoanımo ra sapo sıhıri

fifirihumboanefi.

Troas ngoafihü Por ai tñjirifo afindi masemündu

¹² Ro s̄heimbo h̄in̄ngirihēiri hehea Troas ngoafihü Godindi hoaf̄ hoafombohündə tükuyaheandühi hoeirihēandane asu Adükari ai wambo ranihü ratüpürimbohündə aboedi hohoanimo nafuimayundırı. ¹³ Nga ro s̄hefi wandafi Taitus ranihü hoefikoate-yahühi asu ḡusüfo afindi kürihēandühi afindi hohoanimomayahı. Raniyahı asu ro nindou ranihü amarei aheimbo h̄ihifiriharü h̄in̄ngirihearü hehea, asu ro Masedonia h̄ifinambo mahahi, nga s̄heimbo sowana moai asükai sühühi.

Kraisindi ḡin̄indinambo ro ḡasündi-hurimboanefi

¹⁴ Nga Godimbo h̄ihifindi-hurimboane nimboe sapo aiani Krais-babidi nimboefanı munjuambo si aho ra s̄hefimbo aboedi naft semündümuni huhü asu nîne-moatükunı ranai s̄hefimbo moaruwaimbo-femunimbo aho ra ḡasündihu aboedühi tükehundi. Yihoeft ratüpuri ranahamboani God ai hoafiyuanı asu nindou ai Krais ranahambo fifirarihortı. Kraisimbo fifirife ranana aparümbi fışınarıyü yangorı wakareandi nahurai-ane. ¹⁵ Sihiri amboanı aparümbi fışınarıyü Kraisindi-mayo Godindi aboedi sesi mandife fondı waminindi aboedi tüküfe hafo arandı tüküfe haya God sowana aho nahurai-anefi. Fışınarıyü ranane nindou Godindi hoaf̄ süngurihindeimb-ayeı asu ahandı hoaf̄ süngufekoate-ayeı ahei mbusümo

yanjörü wakareandi. ¹⁶ Nindou didiyei Godindi hoafi himborikoate animboei aheimbo ana yifi fisijirri nahurai-anne. Sapo fisijarü ranai-anne aheimbo hifokoarearü arandi. Nga asu nindou Godindi hoafi sünjurihindeimbı aheimbo ana fisijarü ranai yanjiri ningombo sagaduri arandi. Nindou munjuambo aiana njiri aheihoari Godindi ratupuri ra randihindi. ¹⁷ Nga se fiftirhimboanei, roana nindou afindi ai homo Godindi hoafi hoafiyomondühi kakı sowandümo arundi nahurai nindou-yefipoani. Nga God ai yihoeftimbo ratupuri ra masemuna asu ro moai ahanti ratupuri ranahambo tikai hoafiyefi rhundi. Nga roana Krais-babidi hohoanimo mami sünjurihundühanefi asu Godindi himboarühi hoafi ra mbumundi süngu yanjiri hoafiyefi arihu hefi.

3

*Simbori hoafi femindi sihefembo
ratupuriyomo-rundeimbı nindou*

¹ Ro Godindi ratupuriyefi-rhundeimb-anefi masefi ra awi asükai yihoeftihoari yihoeftimbo boriyefiümbo se yihoeftimbo aboed-anemo mbiseiya seftimbo mbaiyefiyo? Asu awi ro nindou bidifiri nou ai pas sürü papirihündeimbihündi siheimbo saiyoani asu se yihoeftimbo aboed-anemo yahombohunda mbayefiyo? Asu se yihoeftimbo farihefemunimbohunda pas yahurai sürü papimboyo? Nga wani. ² Seanei yihoeftimbo nindou munju aboed-anafani yahomunimbohunda

pas nahurai-aye. Pas ranahambo sürü papimarihundi ranana sihei ngusüfoambeane amaro. Munguambo nindou ranai pas ranahambo fiftirihi hehi asu ai hoeiferambo-hündamboane. ³ Ranı-moatükunti rati bohındıyopoantı, nga ai yahurai-ane. Krais ahandıhoarı randı pas ra sürü papıra mbura yihoefi süngu koamarıhendi. Pas ra moai penınambo sürü papırandı, nga God yangırı koadürümbo nüngu-randeimbı ranahandı Yifiafınambo sürü papımarandı. Asu moai God horombo ramareandı nou nimoeifihı sürü papırandı, nga nindou-yei hohoanımoambeahıyo sürü papımarandı.

⁴ Ro ranı hoafı hoafayehı ra sapo Kraisındı süngu ro Godımbo anıhondümbo-marıhorı. ⁵ Asu nıgırı yihoefıhoarı yangırı ana ranı ratüpuri ra randıhundi, nga ranımboane asu ro nıgırı hoafındefühuya, yihoefıhoarı rıhundi ranı ratüpuri ra ramarıhundi mbıseftı. Nga Godındı nıginındı sahumındefı hohumboanefı ratüpuriyefı arıhundi. ⁶ God ai ahandıhoarı yihoefımbo se randumboemo mehuwa, asu ro sımborı hoafı femındı sihefe ratüpuri ranı nindoumboyahu anımboeftı. Ratüpuri ranana horombo sürü papıru sıhoemombo-yomopoantı. Nga Yifiafı Aboedındı nıginındınamboyo sürü papıra masıhendi. Ahınümbı hohoanımo sürü papıru masıhoemo ranı-süngu ana nindou ai yiñiyei arıhundi, nga Yifiafı Aboedı ana nindoumbo gedühi yangırı nimogombo sendühane.

⁷ God ai ahınümbı hohoanımo ra nimoeifihı

sürü papımarandı. Nga asu ranıyo ranımoatükunı ra Godındı-mayo hıimboamupuimborandeimbı ranı bitapıre tükümfeyo. Ranıyo asu Mosesındı ŋusümboarı ranai hıimboamupuimbo-maranda asu Israerihündi ai ahandı ŋusümborı ra ŋırı ndondıhi hoeindıhindı. Nga asu sünguna homboyo ranımoatükunı ranai afurımarıhoayo. ⁸ Ranımboane Yifiafi Aboedındı ratüpuri ra ahınümbi hohoanımo ranahambo ŋasünde haya hıimboamupui-randeimb-ane. ⁹ Ahınümbi hohoanımondı ratüpuri ranana nindoumbo papı-hoafımboane, nga asu Godındı-mayo hıimboamupuimbo-randeimbı si ranı-dıbo menjoro. Ranı hohoanımo ranı-sünquyo nindou ai yıfıyei arıhündi. Nga asu nindoumbo Godındı hıimboahü mbumundi tükfembo ratüpuri hıimboamupuimbo-randeimbı si ranı-dıbo engoro ra ŋasündeamboane. ¹⁰ Anıhondane, horombodıdı ratüpuri ranahandı hıimboamupui-randeimbı si adükarımayosı, nga ndeara dıkırıfemboane. Nımboe saço hapoana aboedi hoafındı ratüpürindi hıimboamupuimbo-randeimbı si adükarı hamınd-ane. ¹¹ Ahınümbi hohoanımondı ratüpuri hıimboamupuimbo-randeimbı si kameihı tükümfeyosı, nga moai gedühı yançoro. Nga aboedi hoafındı ratüpuri koadürümbo-koadürümbo yagodomboe ranımboane asu ahandı hıimboamupuimbo-randeimbı si ra adükarı hamındı-mbeyowamboane.

¹² Aboedi hoafındı ratüpuri ranana ŋırı

muŋgundo ranahambo ro anihondümbo-rihu hohu animboefi. Ranimboane asu ro yihibokoate ranahambo hoafiyefi arihundi. ¹³ Roana Moses yare marandit nou moai yarihu rihundi. Aiyo ahanti ŋgusümböari ra hoearinambo gabudimareandit. Rananimbo Israerihündit ai sapo himboamupuimborandeimbti si ra ahanti ŋgusümböarambe tükümefeyo ra ŋgiri hoeindithinda afurinde gado. ¹⁴ Nga asu ahei hohoanimo ra moai hoeireanduri. Raneyei asu ai horombodidit hoafit femindit sihefe ra hoeirihinduh asu ahei ŋgusüfoambe hoeari nou ranai ahei ŋgusüfoambe gabudifoareanduri haya ho-hombo haponda tükefeyo. Ai moai ranim-moatükunti ra raguanambo-rihindit, nga wanit. Krais mami ranahandit sün̄gunambo yangır-animbo God ai hoeari ŋgusüfoambe gabudareandit ra raguanambo-ndeambui. ¹⁵ Horombo peyo haya ho-hombo hapondan-amboani ai Mosesindit hoafit hoeirühi marüh hei ra hoeari ranai ahei hohoanimo ranahambo gabudimareandura asu hoafit nimiindit ra moai fífirihindi. ¹⁶ Nga nindou ai Adükari sowanambo hihiriyahi ahei ana, hoeari ra Adükari ai raguanambo-ndeambui. ¹⁷ Adükari ndanai ana Yifiati. Nga asu Adükardinidit Yifiati ranai nindou ranahandit fiame amarondo ana, asu nindou ranai moanit aboedambo-ndüfimbui. ¹⁸ Muŋguambo sihiri ana moai sihefimbo nini-moatükunti ai ŋgusümböari gabudeamuni. Ranane asu Adükardinidit-mayo himboamupuimbo-randeimbti si ranai sihefimbo tapara-mindimunühi asu sihiri hoehimbo nou

nindou ranahei fihi hefti taparihu-mindenfimbo nou-ayefi. Rananefti munjuambo si aho ra himboamupuimbo-randeimbti si ranai adükari tüküfe howohü sihefti ngorü-süngureamuni hoani sihiri Adükari anüngu nou nimboefti arihundi. Adükari sihefti ranai Yifiafti wamboani ai rasüngure arandi.

4

Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbti ai hifina nafümbi hipiri nahurai-anemo

¹ Sapo God ai yihoefti mbo hi-poambo-reamuni hayambo-wamboyu ratüpuri ra masemuni ro refembohunda, ranimboane asu ro moai yiboaruko-yiboaruko-yahunduhü ambe sefti hininqirihundi, nga wan. ² Ranimbo-hündamboyefi asu ro amoaninqumbi ratüpuri dibo engoro nindou ai yaru marundi ra daboadanambo-marihundi. Roana moai tikai hoafi hohoanimo sünjurihu hefti rihundi asu moai Godindi hoafi ra ngorü-sünjurihu rihundi, nga wan. Nga roana nindou ranai yihoefti ratüpuri Godindi himboahü ra hoeirihinduhü ahei hohoanimoambe ratüpuri ranahambo aboed-ane mbiseiya sefti mboanefi asu hoafi hondü ra weindahü hefti hoafiyefi arihundi. ³ Godindi hoafi ro hoafiyefi arihundi ranai dibo engoro ana, sapo nindou ahandi hoafi himborikoateyei heimbo awarihefemboayeи aheimbo-anendüri. ⁴ Nindou ranai ana hoafi ranahambo moai anihondümbo-rihindü, sapo ahei hohoanimoambe nimbi amaro hifti ndanihündambo tikai god nüngumbü Satan ai

gabudi-foareandüri hayambo wambo. Rananei asu ai Krais apo Godindi sisami hondü nahurai aiyu ranahandi aboedi hoafindı himboamupuimbo-randeimbı si ra moai hoeirihori rihündı. ⁵ Ro bokararitheheandı ra moai yihoefti fimbo hoafiyefi rihundı, nga wanti. Nga Krais ai Adükär-ani sefti hoahumboanefi asu ro ahanti sünguyo s̄hei ratüpuriyefi rihundeimbı animboeffi ranahambo hoafiyefi arihündı. ⁶ Sapo God hifit sünü nafirandambe ai hoafiyuhü yahuya, “Nimbı yare nimaroambe si ranai simbeyo-wamboane,” mehu. Asu God mami ranani s̄hefti hohoanimoambe si ramareanda afındı hamındı tükümfeyo asu s̄hefti ngusüfoambe ranai aboedi si nahurai engoro. Ro si ranahambo fífirihumboanefi apo Godindi himboamupuimbo-randeimbı si Sisas Kraisindi ngusümboarambe apeningo ranahambo.

⁷ Nga roana apo aboedi hoafi nginindi napo nahurai hifina nafümbi hifirambe afoero nahurai-anefi. Ranimoatükunti ra nindou ai yarhi fífirihindüti ndanimoatükunti nginindi afındı nda Godindi-mayoane, nga asu yihoefti-mayopoani mbisei-yambohündamboane ra. ⁸ Yihoeftimbo afındı tıñırifo ranai moaruwaimbo-reamunis, nga asu awi moai munjunambo moaruwaimbo-reamuni. Afındı moatükunti ranai yihoefti hohoanimo ranahambo kikihiramindi-munühanesi, nga asu awi yihoefti hohoanimo ra moai munjunambo hamındı peyo randı. ⁹ Nindou bıdifiri ai yihoeftimbo moaruwaimbo-rihimunti marihündisi, nga asu

God ai yîhoefimbo moai hînîngireamuni randi. Ai yîhoefimbo hariyahümuni marihündisi, nîga asu ro moai moaruwaimbo-yahu rîhundi. **10** Muñguambo si maho ra Sisas yîfimayu nou yîhoefi simbo amboani yîfimbo yangiri nahurai-mayefi. Ranimboane asu Kraisindi yangiri nîngo hohoanimo ra yîhoefi fiambe hoeimbirihind-amboane. **11** Ro yangiri nîmboefuh Sisasiindi ratupuri, ratupuriyefani, nindou ai yîhoefimbo hîfokoeuemunîmbo sei hehi raraomarîhümuni. Rananîmbo asu Sisas ai hîfî ndanîhü manüngu ahandî yangîrî nîngo hohoanimo amboani yîhoefi yîfimbo fiambe weindahî tükümbifeyo-wamboane. **12** Ranane asu yîfimbo hohoanimo ra yîhoefimbo sowahi engoro, nîga yangiri nîngo hohoanimo sîheimbo sowahi engoro.

13 Godindi hoafi yahoya, “Ro anîhondümbo-rîhe heheambo wamboanahî hoafayahî,” meho. Mare yahurai-ane ro-amboani mami anîhondümbofe-namboanefi hoafayefi. **14** God ai Sisasimbo yîfihündi botîmariri ranahambo fîfîrîhumboanefi. Ranimbo-hündambo-anîmbo asu yîhoefimbo amboani Sisas ramefiyu nou botîndeamuni haya, ndemündümuni sîheimbo kameihî gafu ahandî fikîmi hînîngi-ndeamunîmbui. **15** Nga asu sîheimbo farîhefe-ndürimboane muñgu tînjîrifombü ranî-moatkunî yîhoefimbo sowahi tüküfe arandi. Süngunamboanîmbo Godindi hîpoambo hohoanimo ranai nindou afîndi ahei ñgusüfoambe tükündifendüri ndandanî asu ai Godimbo afîndi hîhîfîndîhorühî ahambo aboed-

ani sei mbirihünd-amboane.

¹⁶ Roana ranimbo hohoanimo耶夫
hoeirihunduhaneft asu ro Godindı ratupurimbo
ra moai mbosiyefi rhundi. Yihoeft fi ranai
moaruwai-yowohanesi, nga asu yihoeft
ngusüfoambe hohoanimo ranai munquambo
si aho ra aboedı simbori tüküfeyoani ndorihu
hohoanimo-yefühaneft. ¹⁷ Ranı-moatükuni ra
ai ndahurai-ane: Tiñirifo yihoeftimbo sowahi
tüküfe arandı ra afındı hamındıyopoani, nga
ranimbo wambo asu ngiri amitata moendindo.
Nga asu sünjunamboanıimbo sünambé
moani aboedı hamındı ngorü-sünjundahu
koadürümbo-koadürümbo nimandemboyefi.
Sünambé sünjunambo aboedı hamındı
nimarı ranai-anıimbo asu haponda hifı
ndanıhü tiñirifo akıdou engoro ranahambo
ngasündeamboe. ¹⁸ Sihiri ana moai nıne-
moatükuni himboarinambo hoeife-randeimbı
moatükuni ranahamboyopoani kokorihu hefi
arihundi, nga wanı. Nga sihiri ana nıne-
moatükuni himboarinambo hoeifekoate-
yefi arihundi ranahamboane hohoanimo
parihu arihundi. Sapo nıne-moatükuni sihefi
himboarinambo hoeirihu arihundi ranana ngiri
gedühi yagodo, nga nıne-moatükuni sihiri sihefi
himboarinambo hoeifekoate-yefi arihundi
ranai-anıimbo gedühi koadürümbo-koadürümbo
yagodımboe.

5

¹ Sihiri fífirihumboanefi hifı ndanıhü
dago ndanambe anımboeffi ndanana

kandīhoeyoani asu n̄goasümboani ana God ai wori hondū sünambe s̄ih̄ri n̄ngombohündā h̄in̄nḡimareandi ranambe-an̄mbo n̄imboemboyefi. Wori ranana nindou moai worimboarundi, n̄ga moani koadürümbo fondarimboane. ² Hapondanana s̄ih̄ri wori aboedi hamindī s̄ih̄efimbo sünambeahindī nou gabudi-foareamunimbo afondaro ranahamboanefi s̄ih̄ri han̄afumboyefühi hohoanimo pararihundi. ³ S̄ih̄ri ran-i-moatükuni aboedi rafi ranahambo gabudafoarihundi ana, asu s̄ih̄ri n̄girī fi safi yaŋgirī n̄imboefi. ⁴ Yini, awi s̄ih̄ri haponda dago ndanambe n̄imboefomboanefi han̄afumboyefühi afindi hohoanimoayefi. Asu s̄ih̄ri rawehundi rafi s̄ih̄efi fi-hoeari wamindafi ra raguanambo-fembo sefi hohumboyefipoanti, n̄ga wanī. N̄ga s̄ih̄efi fi-hoeari simbori ra sapo hoeari hondū simbori nahurai güd̄ifemboane. Asu ranan̄mbo s̄ih̄efi fi sümboyo-randeimbī ranai aboedi yaŋgirī gedühi n̄ngombo rambisemindowambo sefi hohumboanefi. ⁵ God ai ahandīhoarīyu sapo s̄ih̄ri yaŋgirī semindī hefe n̄ngombo ra d̄idiboadore masihendi. Ranīyu asu ai s̄ih̄efimbo Yifiafi Aboedi ra masemuni. Yifiafi Aboedi masemuni ranana sapo muŋguā aboedi moatükuni süŋgunambo God ai s̄ih̄efimbo refemunimboayu ranahandambo weaŋgurühididi b̄idifirīyo.

⁶ Ranane s̄ih̄efi fiambe n̄gīnindī tüküfemuni arandī. Haponda s̄ih̄ri ra randihu f̄ifirindī-humboane s̄ih̄efi fi nda s̄ih̄efi wori nahurai ranambe an̄mboefisī, n̄ga s̄ih̄ri Adükarindī wori ranahambo aŋgun-anefi

anı̄mboefi. ⁷ Hapondanambe s̄ihiri moanī Adükarīmbo anı̄hondümbo-r̄ihurühaneſi anı̄mboefi. Nga n̄inī-moatükun̄yo hoeifembo ranahambo hohoanı̄mo parı̄hu-ndühiyefīpoanī anı̄mboefi. ⁸ S̄ihefī hohoanı̄mo ranaī n̄gin̄indī tükufemunühane asu roana ȳihoeſī fī nda h̄ifī ndanı̄hü h̄ingiſe hefembo hafo Adükarī-babı̄dī n̄goaſī hondühī n̄imarimbo rananefī hohoanı̄moayefi. ⁹ Ranı̄mboanefī s̄ihirī ana n̄goaſī hondühī n̄imboefühī-ndoan-ane asu ndühī n̄imboefühī-ndoan-ane ra ro moanī n̄ine hohoanı̄mo Adükarī ai hohoanı̄moayu ra süngufembo yanjīrī hohoanı̄moayefi. ¹⁰ Munguambo s̄ihirī Adükarī ai ȳiboboreandī s̄imboan̄ī ra ahantī himboahü tükündahumboyefi. Rananı̄mbo ranı̄-s̄imboan̄ī s̄ihirī fī ndarı̄hu n̄imboefambe aboedī ratüpurī ratüpurīmayef-ane, asu moaruwai ratüpurīmayef-ane, ranı̄mbo munguambo s̄ihirī mamam̄i n̄ine-moatükun̄ī ramarı̄hundī s̄imongorühī Adükarī ai ndemunümbui.

*Nindou ai Kraisindi süngu Godindi
ŋgunindimbofe tükufemboane*

¹¹ Ranı̄mboane roana Adükarīmbo ȳihimboyefühī, ahantī hoarehī n̄imboefühī nindou bı̄dı̄frambo hoafiyefī habodefı̄ arı̄hundī ahei hohoanı̄mo botifendüran̄ī ai Adükarīmbo anı̄hondümbo-fimbohunda. God ai ȳihoeſimbo ndore f̄ifireamunı̄mboani. Mare yahurai-ane s̄hei hohoanı̄moambe se ȳihoeſimbo ndorı̄hī f̄ifirı̄imbırı̄himun-amboane asefī. ¹² Ro asükai s̄heimbo ndan̄ī hoafı̄ hoafayefī

nda se yîhoefimbo aboed-anemo yahombo-hündamboyopoanî, ñga se yîhoefimbo hîhîfî-hîhîfî-mbeyahümuna sefimboyefî. Rananîmbo asu se nindou bîdifîri-yafe hohoanîmo ranahambo hîhîfî-hîhîfayeî, ñga nindou-yafe hohoanîmo ranahambo moai hohoanîmoyei se sîmbori hoafimbohûnda hoafayahandûri.

13 Nindou bîdifîri ai yîhoefimbo hîhîndî-hîhîndî-yomondühanemo masei. Ro hîhîndî-hîhîndayefî ana, Godîmbo-hündamboaneftî. Ngâ asu haponda ro ndorîhu hohoanîmoyefî ana, ra sîheimbo farîhefendürimbo-hündamboane.

14 Krais yîhoefimbo hîpoambo-mareamuni hohoanîmo ra yîhoefî ratüpuri ranahambo hifandarandi. Ra yarîhu fîfîrîhundi nindou mamî ai nindou muñguambo ranaheimbo sünguna yîfîmayu ranî-süngunambo-anîmbo nindou mamamî sîhîri amboanî yîfîyefimbo nahurai-aneftî. **15** Ai nindou muñguambo sîheftî sünguna yîfîmayu. Ranî sünzungumbo-anîmbo nindou sîhîri ndarîhu yangîri nîmboefambe ra sîhîri hohoanîmoyefî süngu yangîri hohoanîmoyohü hoahoangopoanî, ñga yowanî. Ngâ sapo ai sîheftî sünguna yîfîyu mbura asükaiyu botîfi mahafu ranîmbo sîhîri ndondîhu hohoanîmondefüh-anîmbo hahabodefomboane.

16 Ranî-mayowamboane roana ñgîri nindou-yafe hohoanîmo ra sünzungundîhundi asu nindou ñgorundi hohoanîmo türüboadîhu ñgefî. Yînî, horomboyefî sîhîri nindou-yafe hohoanîmo ra yarîhu hohoanîmoyefühî Kraisîmbo tümafoarîhuri heftî. Ngâ asu hapondanî ana sîhîri moai ahambo ranî

hohoanımoyahundo rıhundi. ¹⁷ Hımborıyei. Nindou mamı ai Krais-dıbo anüŋgu ana, God ai nindou ranahambo sımborı nindoumbondırı hınıŋgındırumbui. Wamındafı hohoanımo awarımarıhoayo, ɳga asu sımborı hohoanımo tüküfemboane.

¹⁸ Ran-moatükunı ranana God aiani nımındühıyu haya yare arandı. Horombo ana sıhırtı ahandı hürütümbü nindoumboyahu manımboefiyosi, ɳga asu hapondanıyu Kraisındı süŋgu sıhefımbı God ai aboedi-aboedi-mareamuni. Ranıyu asu Godındı hürütümbü ranaheimbo farıhefendürarı asu ai God-babıdımbı wudi-wudıfembo ratüpuri ra yıhoefımbı masemuni. ¹⁹ Sıheimbo ro ndarıhu hoafehundürü: God ai nindou munjuambo Kraisındı süŋguyu ɳgunindımbore arandı. Asu ai moai nıñı-moatükunıyo moaruwai hohoanımoyei marıhündı ranahambo hohoanımoyu sıhairandi, ɳga wanı. Asu ai nindoumbo wudi-wudıfembo hoafı ra hoafımbı ratüpuri masemuni. ²⁰ Ranımbaoaneffı ro Kraisındı yasımondühındı hoafı ra sahumındefı hohu hoafayeffı. God ai ahandıhoarıyu yıhoefı yasımondi süŋgure haya munjuambo nindou ranaheimbo wudi-wudındahindi yahundürü arandı. Rananeffı ro Kraisındı fondı sahumındefı hohu hoafıyahu-ndürühıya, “Awi se God-babıdı hürütümbü hohoanımo ra hınıŋgırıhi hehi asu wudi-wudıyahi,” sefı hohu hoafıyeffı arıhundi. ²¹ Krais ai moai moaruwai hohoanımoyu randı. Nga asu God aiyu sıhefı-mayo moaruwai hohoanımo ra ahandı wamı semündü manandeandı. Ranıyu

asu Sisas ai nindou moaruwai hohoanımöyumbü nou tükümeiyu. Sıhefımboya, ai wambo-so nımböeimbo wandı ńgınındınambo Godındı nindoumboyahi moanı aboedi mbumundi safı mbınımböei-amboane yahuhayamboyu ai ranı-moatükünü ra ramareandi.

6

¹ Ro God-babıdı ńgınındı nımböefombo ratüpuriyefi rıhundeimbı-anefi nda sıheimbo hüti-hoafehundüri, “Sapo se Godındı-mayo hıpoambo hohoanımo masahümündı-anę, ńga asu se ranı-moatükünü ra moanı-yeimbündühümboyei,” asefi. ² God ai yare hoafıyuhü yahuya, “Ranı si hamındı hondü ro sıhei hoafı hımborımayahı. Asu sıheimbo ro aboedambofe-ndürımboayahı ranı si tüküfeyoambe mafarıheheandüri,” mehu. Se hoafı ra hımborıyei! God ai sıheimbo fehefembo aboedi si-anę tükefeyo. Hapondanana God ai sıheimbo aboedambo-fendürımbo yahumboani.

³ Roana nindou bıdıfırı ai yıhoefi ratüpuri ranahambo moaruwai-anę mbıseimboyei sefi hohumboanefi. Asu ro ńgırı nindou ranahei hımboahü moaruwai ratüpuri randıhundanı ai hoeindıhindühi ranana moaruwai hohoanımoane mbısei. ⁴ ńga roana Godındı ratüpuri mbo nindoumboyahu nımböefombo wambo, asu munjuambo si aho ra yıhoefi aboedi ratüpuri ranı-yangır-anę munjuambo nindou ranaheimbo yarıhu nafuiyahundüri arıhundi. Rananefi asu roana nıne tıñırıfo yıhoefımbo-so tükefeyoane, asu afındı hohoanımo tükefeyoane,

ra moanane sefi hohu ɳgiñindi animboefi.
 5 Nindou ai yihoefimbo hariyahümunt, karabusırıhimunt, asu mami afındi gugurihi mburıhü moaruwaimbo-rıhimunı arıhündi. Asu ro gedühi ratüpuriyayefi hefi ranıyefi ndofe apo, sesi, sesi raraokoateyefi arıhundi. 6 Asu ro sürühoeimbı hohoanımoyefühı yihoefi Godımbo fıtırıfe ra ndorıhu kıkıhırıhumındefi arıhündi. Yifiafi Aboedındi ɳgiñindi ranai yihoefi fiambe nımarowohüyo asu ro nindoumbo aboedi ndondorıhundüri arıhundi. Asu ro nindou ranaheimbo Godındi ratüpuriyefi-rıhundeimb-anefi sefi hohu nafuiyefi arıhundi. 7 Ro Godındi ɳgiñindiñambo nımboefomboanefi asu ahanti-mayo hoafi hondü ra hoafiyefi arıhundi. Ro mbumundi hohoanımo ra yifiarı, nımınnehoarı nou sahumındefi hohumboanefi anımboefi ranı-moatükunt ra ranınambo yifiarıyo rambohunda.

8 Nindou bıdıfırı ai yihoefimbo dıdıboado-rıhimunuhı aboed-anemo sei, asu bıdıfırı ai yihoefimbo moaruwai-anemo sei arıhündi. Bıdıfırı ai yihoefimbo amongonı hoafiyahümunt, ɳga asu bıdıfırı ai nindou bıdıfıramboya, aiana aboedi ratüpür-anę ratüpuremo sahümunt arıhündi. Bıdıfırı ai yihoefimboya, aiana wosıhoaforı hoafiyomo-rundeimb-anemo sahümunişti, ɳga asu roana hoafi hondü ranı-yangır-anę hoafiyefi arıhundi. 9 Ro Kraisındi hoafi sahumındefi hefi-rıhundeimbı-mayefi ra nindou bıdıfırı ai moai fıtırıhimunt, ɳga asu afındi ai se rananemo sei hehi fıtırıhimunt. Roana nindou ndeara yifimbo yangırıyefisi, ɳga asu awi aboedi yangırı anımboefi.

Yîhoefimbo tîñirifo masemunîyosi, ñga asu awi ro moai moaruwaimbo-yahundi. ¹⁰ Ro afîndî hohoanîmoyefî arîhundiyoysi, ñga asu munjuambo si ra hîhîfî-hîhîfîyefî arîhundi. Ro nindou moaruwai safî anîmboefîsi, ñga awi ro munjuambo nindou ranaheimbo afîndî moatükunt aboedi sahundûri arîhundi. Ro nindou kakîkoate-ayefîsi, ñga asu ro napo afîndeimbî nahurai-ayefî.

¹¹ Wandafî mami Korinîhundi, ro sîheimbo hoafî nda hîmboahü hoafehundûri. Ro sîheimbo yîhoefî ñgusüfoambe afîndî hamîndî hohoanîmo-ayahundûri. ¹² Roana sîheimbo hohoanîmo kîkîrîhumîndefî hîmboyefühîyefîpoani, ñga asu sîmbori seanei yîhoefimbo moai yahurai hohoanîmoyahümuni. ¹³ Ro haponda sîheimbo wandî nîmorîmbo nou hoafehandûri: Sîhei hohoanîmo ra yîhoefimbo ñgusüfo pandîhimuni sîmbori ro sîheimbo rawehundi nou.

Sîhirî ana Godîndî wor-anefî

¹⁴ Godîndî hoafî anîhondü-mbokokoate nindou ranî-babîdîmbo ana se mami ñgeimboyei, ñga yowani. Nüñgundîne mbumundi hohoanîmo asu hohoanîmo moaruwai ra mamambemandînea? Nüñgundîne si-ane asu nîmb-ané ra mami manîmbafea? ¹⁵ Nüñgundîne Krais-ani asu Satan-ani ai hohoanîmo mami sünzungandînea? Asu nüñgundîne nindou ai Kraisîmbo anîhondümborî-randeimb-ani asu nindou ai ahambo anîhondümbofe-koateyu-randeimbî ranai hohoanîmo mami sünzungandînea? ¹⁶ Nüñgundihi Godîndî worî ra sanendî kabomo

worि ranि-diбо mamambe-mandifepira? Ngä sihiri ana God Yangiri Nüngumbü ahanti wor-anefi! God ai ahantihoarि hoafiyuhü yahuya, “Ro wandi worि ra wandi nindou ranि-babidi worimbondihi mbundiha ahei mbusumo nimandimboyahi. Rananimbo ro ahei Godindahanि asu ai wandi nendi-ndeimboyei,” mehu. ¹⁷ Ranimboane asu Adükari ai hoafiyuhü yahuya,

“Se aheimbo hiniqindihinduri hehi
sepoanimbo ngei niemandei.

Ngä asu se moaruwai hohoanimo ra randihimboyei.

Ngä rananimbo asu ro siheimbo wandihoari ndahamindiharü-mboyahi. *Aisaia 52:11*

¹⁸ Rananimbo asu ro sihei apembondahe nimboahani,
asu se wandi nimorehi asu nindowenihи
nimorimbondahi nimboeimboyei,” ² *Samuei 7:14*

Adükari Munguambo Nginindi Hifandandeimbи ai ramehu.

7

¹ Wandafi mami, Godindi-mayo hoafi ndanana sa po sihefimbo hoafiyu masihendane. Ranı-mayowamboane awi sihiri Godimbo yihibondefuhि, sihefi fiambe-ane asu hohoanimoambe-ane nine moaruwai hohoanimo ra hiniqindihu hohu moani aboedi surühoeimbи yangiri hamindi nimboefomboane.

Korinithündi ai ngor-süngumarikhindi ranahambo Por ai hihifi-hihifi mayu

² Se wambo s̄hei ŋgusüfoambe hohoanimo pandihindir̄i. Roana moai nindou ŋgorümbo moaruwai hohoanimoyahando r̄ihandi. Asu ro moai nindou ŋgorümbo moaruwai hohoanimo süŋgufembo yarihe r̄ihandi. Moai ro nindou ŋgorümbo t̄ikai hoafiyahandowohü asu ahanti napo kiahe hüshamindi r̄ihandi. ³ Ro s̄hei wami papifendür̄i hoafombohunda ndarihe hoafiyahühi-yahipoani, nga want. Nga horombo hoafmayahi nou s̄heimbo ŋgusüfoambe pandihuri ŋgefombo yifindemboyefi. ⁴ Ro s̄heimbo weindah̄i nda hoafehandür̄i. Roana s̄heimbo hihifi-hihifi nafr̄ihamindi-harümboaanahi! Wambo-so t̄injirifo afindi tükefeyo-amboani, asu ro s̄heimbo hohoanimo-yahandürühi, asu wandi ŋgusüfoambe hohoanimo fufurifoare-andiran̄i ranimbo ro afindi hihifi-hihifiya arihandi.

⁵ Horombo ro s̄heimbo hininjirihundür̄i hohu Masedonia hifihü hefi tükümehundi amboa ranihü ro moai fi harihu nimarefti, nga want. Nga ranihü ana yihoeftimbo-so t̄injirifombü hohoanimo afindi ranai tüküfeyowohüyo, nindou ŋgorübabidi simbori hoafiyefühiyefi ŋgusüfoambe yihimbomaramuni. ⁶ Nga awi God ai nindou düdi ai t̄injirifombü hohoanimo ahandi fiambe tüküfeyoani aboedi fufurifoare-randeimb-ani. Ranijo ranisimboani God ai Taitusimbo koamaruheira yihoeftimbo-so suni tükümeiyuwa asu yihoefti ŋgusüfoambe fufurimafoareamuni. ⁷ Ai yihoeftimbo sowana masunu ranimbo yangiriyefipoani ramehundi, nga se ahambo sapo ŋgusüfoambe didiboado-marihori

hoafि ra semündü sünि hoafि memun-amboyefि asu yिhoefि imbo God ai ɳgusüfoambe fufurि ma-foareamuntि. Taitus ai yिhoefि imbo hoafि memuni sapo se wambo hoeifendırühi mamि hohoanimo süŋgufembo afःndि hohoanimo mayei asu se wambo fehefendırümbo sei hehi hohoanimo ayei habodei. Asu ranिमboanahि ro hिhifi-hिhifayahि habodihि.

8 Ro pas sिheimbo parिhe koamarि- heheandamboyei se moai hिhifi-hỉhifkiyeisि, ɳga asu ro moai ranिमbo afःndि hohoanimo yahि. Horombo ana ro afःndि hohoanimo yahisि, ɳga hapondanि ana aboed-anahि. Ro fifiheandi, pas ra sिheimbo afःndि hohoanimo mbasagadürisि, ɳga ranana moanि bodिfoahü yangir-anę. **9** Haponda ro hỉhifi-hỉhifayahि se afःndि hohoanimo mayei ranahambo-yahipoanि, ɳga afःndि hohoanimo ranai sиhei hohoanimo ra aboedi ɳgorü-süŋgumareändüra aboedi hohoanimo ayei ranिमboanahि hỉhifi-hỉhifayahि. God ai ahandihoari randüri sиheimbo afःndि hohoanimo ra masagadüri, ɳga ranिमboyo asu wandi-mayo hoafि ranai moai sиheimbo moaruwaimbo-reändüri. **10** Wanि, ɳga afःndि hohoanimo God ai sиheimbo rareändüri arandi ranana se ɳgorü-süŋgurihindanि asu ai sиheimbo aboedambofe-ndürümboayu ranिमboane rareändüri arandi. Ranिमboane se ranahambo afःndि hohoanimo yo hoangopoanि. ɳga hifi ndanihündambo afःndि hohoanimo ranai nindoumbo moaruwimbore arandi. **11** God ai sиheimbo afःndि hohoanimo masagadüri ranिमboyo sиheimbo aboedi

hohoanimo tükümfeyo. Afındi hohoanimo ra s̄heimbo bot̄mareandüra se bot̄yahı s̄hei hoaf̄ ra d̄diboadofembo hohoanimomaye. Asu nindou ai moaruwai hohoanimomayu ranahambo ȳḡinindi hoaf̄mayahündö asu se Godimbo yihimboyei marihündi. Asu se wambo n̄mai hoafendirimb̄o hohoanimomaye. Asu nindou moaruwai hohoanimomayu ranahambo t̄n̄rif̄o saimbo hohoanimoayei habodei. Ranıyo asu s̄hei hohoanimo ra yare weindahı tükümfeyo: Asu seana s̄heihoarı hütiyeipoanı.

¹² Ro horombo pas ra s̄heimbo parıhe koamarıheheandı. Nga asu roana moai nindou moaruwai hohoanimomayu asu ȳgorümbo moaruwaimbo-marırı ranahambo hohoanimo-yahahüyapoanı hoaf̄yahı. Se yihoeffimbo hohoanimoehümuni habodei ra God ai s̄heimbo nafuimbohündö ro pas s̄heimbo parıhe koamarıheheandı. ¹³ Ranane asu s̄hei ranı hohoanimo sün̄guyo yihoeffimbo ȳgusüfoambe afurımarereamunı.

Ro ȳgusüfoambe afurıhu kürıhu mamarefi yangırıyosi, nga asu ro hihifi-hihifimayefi amboanı. Sapo mun̄guambo se Taitusımb̄o hihifi-hihifi-yahündowohü d̄diboadomarıhorı ranımboyu ai-amboanı hihifi-hihifimayu. ¹⁴ Ro Taitusındı hımboahü s̄heimbohündö borımayahı asu se ahambo aboedı hohoanimomehündö ranımboyei se moai wambo amoanıngıyahündiri. Roana s̄heimbo moanı anıhondü hoaf̄ hondüyo hoaf̄yahandırı marıhandı. Ranı-sün̄gumboyı s̄heimbohündö Taitusımb̄o borımayahı ra anıhondümayo.

¹⁵ Taitus ai s̄heimbo sowahi tükümefiyuwa se yihimboyeihî hihamindarîyei ahambo masahorimindei. Ranîyei asu munjambo se ahandî hoafî ra sünksamartihindi. Se ahambo ramarîhorî ranîmbo hohoanîmoyuhüyü ai s̄heimbo afîndî hohoanîmo-marandürî hu. ¹⁶ Ro fîfirîheamboanahî se aboedî hohoanîmo ranî yangîrî sünksamartihî ngeimboyei. Nga ranîmboanahî ro s̄heimbo hihifî-hihifî nafarîha-mîndîhandürî.

8

Godîndî nendi fehefembohûnda kakî gugurîmarîhindi

¹ Wandafi mami, ro s̄heimbo Godîndî hipoambo aboedî Kraisîndî nendi Masedonia hifîhü amarei aheimbo masagadûri ranahambo hoafîndahundürî sefomboaneftî. ² Aheimbo-sotijirifo afîndî tükümfeyondûra ai moaruwai napo-koate manîmboeyosi, nga asu ai afîndî hihifî-hihifîyeihî Godîndî nendi bîdifîri ranaheimbo farîhefe-ndürîmbohûnda kakî gugurîmarîhindi. ³ Ranî-moatükuni ra ro fîfirîhe heheamboanahî s̄heimbo weindahî nda hoafayahî. Ai kakî nüngunümbîyo saimbo masei ra masehündürîyostî, nga asu ranîwami bîdifîri parîhi mburîhümboyei masahündürî. ⁴ Godîndî nendi Sudia hifambe amarei ranaheimbo farîhefendürîmbo sei hehi ahei hohoanîmonambo yangîrî yihoeftîmboya, se ranahambo yînî yahomondan-anîmbo randîhu sei hehi hoafîmehümuni habodei. ⁵ Horombo ro ai kakî dîgegimboyei seftî hohu hohoanîmomayefî. Nga asu ai moai ranî

yangiri rarihindit. Boatei ai Adükariindit yifiri ra süngefembo hohoanimo mayei asu mare Godindit hohoanimo nambo yihoeft yifiri ran-amboani süngefembo hohoanimo mayei.

6 Horombo Tatus ai hipoambofe hohoanimo ra sihei mbusumo botimareandit. Raniyefi asu ro ahambo ran ratupuri ra mando rando ngafi moendindowandit sefi hohu huti-hutimarifhuri. **7** Munjambo moatükuni se yariki arihundi ranana aboedi hamindane. Sihei anihondümbofe hohoanimo, sihei surühoeyoweimbti hoafit, sihei fifirife, sihei Godindit ratupurimbo yifiri hohoanimo, asu yihoeftimbo ngusüfo pefemuni hohoanimo, munjuambo ra aboedi saf-ane. Manditiyahurai hamind-animbio nindou fehefendürimbo kakigugurindithindi aseft.

8 Ro siheimboya, “Se randithindi,” saheheambo-yahipoani, nga wanit. Nga nindou bidifiri ai aboedi ratupuri ranahambo refembo sei hehi hohoanimo ayei habodei asu ro sihei hohoanimo ra ai hohoanimo ayei nou hohoanimombayeiyo, asu nüngumbehi sahehea moani yarithe hoeiaritheandi. **9** Seana sihefti Adükari Sisas Kraisindit hipoambofe hohoanimo ra fifirihimboanei. Aiana munju-moatükuniimboyu manüngu, nga asu siheimbo farihefe-ndürimbo ranimboyu ai nindou moaruwai napokoate nahurai tükümeifiyu. Se munjuambo aboedi moatükuni afindeimbimbeyeia yahuhayamboyu asu ai nindou napokoate nou manüngu.

10 Haponda wandi hohoanimo-ané nda sîheimbo hoafehandüri. Ngorü hîmbanifhîyo se nindou fehefembo kakî gugurîfe ratüpuri botimarihindî. Nga asu se ranî ratüpuri ra refembo boatei hohoanîmomaye. **11** Se ratüpuri botimarihindî ra haponda moendîndihindi. Horombo seana ratüpuri ra refembo hohoanîmomaye habodei. Yahurai-anîmbo hapondanî amboanî nîne kakî engoro ranambo ratüpuri ra moendîfembo amboanî hohoanîmondei habodei. **12** Nindou ai nîne-moatükunt akîdouyo, adükâriyo, nindou ñgorümbo saimbo hohoanîmoyuhü asîhendi ra asendi ana, Godîndî hîmboahü aboed-ané. Asu kakî akîdouyoweimbî ai kakî akîdou asendi ana, Godîndî hîmboahü moaruwaiyopoant.

13 Roana se tîñîrîfo sahümündi nîmareianî asu bîdîfirî ai aboedî mbîmari samboyahîpoanî, ñga se munjambo mami ndorîhi mbîmarei samboanahî. **14** Hapondanambe ana sîheimayo afîndî napo ra nindou bîdîfirî ai mbonîmboarîhümündi ranaheimbo fehefendürîmbo ra aboed-ané. Ranîmbo-anîmbo asu se-amboa mbonîmboarîhümündi ana, asu ai afîndî dîgegindühî amboanî sîheimbo mbîfarîhe-hindürämboane. Ranî hohoanîmo sünjuarîhind-anîmbo munjuambo mami ndondîhi nîmandeimboyei. **15** Godîndî hoafî yare hoafîyowohü yahoya, “Nindou düdi ai afîndî sesi asemündu ana, ai ñgîrî afîndî fondanî dîgendî. Nga nindou düdi ai akîdou sesi asemündu ai-anîmbo ñgîrî mbonîmbondamündu,” meho.

Por ai kakि gugurifembohündə nindou Kōrininambo koamarıhepurि

¹⁶ God ai Taitusimbo hohoanimo botimarira marihu ro hohoanimoayefi nou hohoanimomayua ranimbo ro Godimbo hihifimarihün. Ai-amboani sheimbo farihedefendürimboani hohoanimoayu. ¹⁷ Ro ahamboya, ai ho sheimbo fehefendürimbo yifirimayefisit, ḷga ai ahandi hohoanimonambo sheimbo sowana masfü. ¹⁸ Asu rananefi ro yihoefti wandafi mami Taitusindi süngu koarıhehura asühüfan. Munjuambo Kraisindi nendiyei himboahü nindou ndanai ana aboedi hoafi hoafimbo ra ndürimba-ani. ¹⁹ Asu ranı yanğırıyopoant, ḷga ro nindou fehefembohündə hahabodeföhü ratüpuriyefi arıhundi, asu Kraisindi nendi ai ahambo ro-babidi hombo amboani koamarıhehor. Ro ranı ratüpuri rawarıhundi ra Godindi ndüri aboed-ane yahombohündə ro nindou fehefendürimbo hohoanimoayefi ra aheimbo nafuiyo-ndürimbohündə.

²⁰ Kakı afındi masihendii ra ro hifandimbo ranahambo nindou ai hoafindei habodeimboyei sefimboane ahiniyefühü nindou ra sahurimindefi ahefti. ²¹ Roana aboedi mbumundi ratüpuri hohoanimo ra Adükarındi himboahü yanğırı ndofe refembo hohoanimoyefühü-yefipoanti, ḷga munjuambo nindou ahei himboahü kameih-anefi refembo asefi.

²² Ranimboanefi asu ro yihoefti wandafi nda ahafandi süngu koararıhehuri. Ro ahambo afındimbo ratüpuri ra refembohündə yarıhuri hoeirıhurane, asu ai ranı-moatükünü refembo

yahuuhaya ኃገስüፏ pamareandi. Hapondani ana se mbumundi ratüpuri hohoanimo ranı yangırı süngumbirihinda yahuuhayamboani ኃገናንድ anihondümbo-areandi. Ranımboane asu ai ranı-moatükunt ranahambo refembo ra ኃገስüፏ parareandi. ²³ Taitusimbo se randıhorı fífíndıhorı. Aiana wandı wandaftyu haya, asu s̄heimbo farıhefe-ndürırambo ro mami ratüpuriye-rıhoandeimb-ani. Nga asu yıhoefi wandaftı yimbu ranahafanımbo-anımbo se randıhi fífíndıhipırı: Nindou yimbu aiana Godındı nindouyei ratüpuri ratüpuriyafanı rırandühı asu ai ahafandı ratüpuri ranınambo Adükarımbo ndürü adükărüm̄-ani safanı-riandeimb-anafanı. ²⁴ Se ahafanımbo s̄hei hipoambofe hohoanimo ra nafuindahüpırı. Rananımbo asu Kraisındı nendı munjuambo ranai s̄hei hipoambo hohoanimo asu ro s̄heimbo moanı borı yangırı borıyefühi-yefipoanı ra ndorıhi fífímbirihind-amboane.

9

Godındı nendambo farıhefembo kakı guguri-ndıhimboyei

¹ Godındı nendambo farıhefembo kakı gugurihi arıhündı ranahambo se fífíhimboanei. Nga ranımayowamboane asu ro ኃገሪ s̄heimbo asükainda pas pandıhe koandıheheandı. ² Ro fífíhearümboanahi s̄hei hohoanımoambe nindou ኃጋርምቦ fehefembo hohoanımoayei ra. Nga ranımboyahi ro Masedoniayei hımboahü s̄heimbo borımayahandürü. Ro aheimbo rarıhe

hoafiyahandürühı sahiya, “Ngorü hımbanıfihıyo wandafı mami Akaia* hıfıhü amarei ai ranı ratüpuri ra süngufemboane sei hehimborayei,” masahi. Ranıyei asu se ranı hohoanımo botıfembo hohoanımomayei hoafı ra hımborıyei hehi asu ranı-moatükunı ra ai-amboanı refembo sei hehi n̄gusüfoambe botımareandürü. ³ Ro s̄heimbohündə borımayahı ra hoafı yanğırı tüküfembo moeisahi. Nga se farıhefe-mbohündə kakı ra nafındıhümındi nımandei, nga ro nindou ndanahambo hoafımayahapuri. Ro ranahambo hohoanımoya hoeirıheanda mayowamboanahı asu ro wandafı mami n̄gımı ndanahamumbo s̄heimbo sowana koandıheheapura dıfomboemo. ⁴ Ro anıhondümbo-rıhumboanefı se nıne-moatükunı sairambo ra nafırıhümındi mbamarei. Asu Masedonia ai ro-babıdı kosımo hoeirundürarı, se nafemındı nımarıkoate-ndeianı, ro amoanıngı-ndemboyefı asu se-amboanı amoanıngı-ndeimboyeli. ⁵ Ranımboanahı ro hohoanımoya hoeirıheanda mayoas u wandafı mami n̄gımı nda boatei s̄heimbo sowana mbıkosomonda sahehea hohoanımoayahı habodıhi. Rananımbo asu ai dıfomo s̄heimbo-so tükündafu s̄heimbo fandıhoundsürü mbundu sapo se nıne-moatükunı saimbo masei ra dıdıboardondıhi dıgehindi. Rananımbo asu ai randu fıfırındumboemo ranı-moatükunı s̄hei hohoanımonambo masıhehindı, nga ro s̄hei-mayo moanı sahumündefühı-yefipoanı.

⁶ Wandafı mami, se randıhi fıfırındıhindı:

---

* **9:2:** Korin n̄goafı ai Akaia hıfıh-anenango.

Nindou düdi ai nini-moatükunt manğırıyo akidou safi hifareandı ranai ana süngeunambo ranahandambo sesi safi ra akidou ndemündümbui. Nga asu nindou düdi ai manğırı adükari hifareandı ranai-anımbo sesi ranahandambo adükari hisindowa ndemündümbui. ⁷ Nindou munjuambo mamamı se sihei ngusüfoambe hohoanımondei hoeindihindüh-anımbo, asu se ranı-moatükunt saimbo masei ra moani ndehindi. Nga asu nindou mami ai ahanti ngusüfoambe moaruwaimbo-nderühı ranı-moatükunt saimbo ranahamboya, nindou ai wambo hüti-hütimarındır-amboanahı ro wandı ranı-moatükunt ra maseheandı mbüsümbui. Nga wanı. Nga God aiana nindou hihifi-hihifiyuhü moani saimbo yanğırı hohoanımoayu ranahamboani hohoanımo pararırı. ⁸ God aiana siheimbo munjuambo afındı aboedi moatükunt ra dagadüranı asu se aboedi moatükunt afindeimbı-ndeimboyei. Rananımbo munjuambo si aho ra mbonımboe-mındıkoate afındı dígehimboyei asu nindou farıhefembo ra afındı yagodomboe. ⁹ Godındı hoafı ranahambo yare hoafıyowohü yahoya,

“Nindou düdi ai nindou napo-koate-mayei ahe-imbo warambe kikihemindıkoate-ayu
ra nindou ahuri bubufoareandı nahurai-ani.

Ahandı mbumundi hohoanımo ranai
koadürümbo-koadürümbo yagodımboe,”

Buk Song 112:9

meho. ¹⁰ God ai sesi manğırı nindou
nümbürıra-randeimbı ranahambo sagado

asu mamikarambo sesi sesimbo sagadüri arandi. Ranimbo-hündambo-animbo asu God ai siheimbo afindi moatükunt dagadürani asu se digehi hehi ahanti nendi ranahaimbo fandiheli-ndürimboyei. Rananimbo sihei fehefembo hohoanimo ranai afindi hamindı tükündifemboe nindou nümbürambeahindı moatükunt hifireanda afindi hisayo nou. ¹¹ God ai siheimbo afindi aboedi moatükunt dagadürani asu se munjambo si warambe kikihemindikoate ndehimboyei. Rananimbo asu sihei-mayo kakı aheimbo asehindi yihoeft warihü ra ndahümundi hehi asu Godimbo hihifi-ndihorimboyei. ¹² Se ranı ratupuri rawarihindi ra Godindi nindou ranai nıne moatükunt mbonimboa-rihümundi ranahambo farihefe-ndürimbo yangiriyoani, ıga ai ranı-moatükunt ra hoeirihindühi Godimbo afindi hihifimbırıhorambo kameihane. ¹³ Ranı ratupuri se rawarihindi ranana siheft wandafı mami ranahaimbo farihefe-ndürimboane, ıga asu rananimbo ranı-moatükunt ranai weindahi hamindı tükündifemboe. Rananimbo asu wandafı mami ranai randıhi iffirindıhindühimboya, seana Kraisindi aboedi hoafı ranahambo ndorıhi süngrı-hindühanei mbısaönüri-mboyei. Asu munjuambo nindou se aheimbo kakı sihei hohoanımonambo yangiri warambe kikihemindikoate asehindi ranimbo ai rarıhi hoeirihindanı wanı asu ai Godindi ndürü ranahambo aboed-ani mbısei-amboane. ¹⁴ Rananimbo Godindi hıpoambo hohoanimo sihei fiambé amaro ra ai hoeimbırıhind-amboane. Rananimbo asu ai siheimbo hohoanimo-ndühindürühı amboanı asu ai Godimbo siheimbohunda didibafımbı-

yahündowamboane. ¹⁵ God ai moani aboedi hamindit moatükunt masemunt ranahambo njirit sithirit wudipoapondihu nimindit hoafira wataporimbo-ndihundi, nga ahambo hihift yangirit hihifindi-hurimboane.

10

Nindou ai Porimboya aiana Kraisindit hoafi semündü hu-randeimbihondüyupoanı maseiranaheimbosimbori hoafimayu

¹ Nindou biddifirai wamboya, "Por ai ro-dibo nünguambe afure manüngu, nga ai-poanımbo nünguambe ranısimboanı yangirit yihoeftımbopasambe njinindit hoafiyumunı marandit," asei. Ro Por-anahı haponda wandıhoaripas ndanambe sıheimbo Krais ramefiyu nou himboarı hoafendahü hıpoamborıhearühi hoafayahandüri. ² Ro sıheimbo njinindit hoafımbomo eisahı, nga se wambo amongonı hoafındeianı ana, asu ro sıheimbo-so dügühani sıheimbo njinindit hoafındamboyahı. Nga nindou dıdıyei ai wamboya, aiana hıfı ndanıhündambo hohoanımo ranane sünguare hu asei ranaheimbo-anımbo ro yihımbokoate njinindit hoafındaha-ndürimboyahı. ³ Ro nindou yangır-anefisi, nga asu ro moai nindou-yafe hohoanımo süngurıhundühi yifariyeftı rıhundi. ⁴ Muñguambo yifari nımınehoarı sahumındefımboayefı ra hıfı ndanıhündambo-yopoanı. Nga wantı. Nga ranana Godınd-mayo njinindit yifari nımınehoar-ane. Ranana hürütümbü nindou-yafe njinindit hıfınambondeamboe.

Ranamboane wos̄hoafori hohoanimo ra raguanambo-arihundi. ⁵ Asu n̄ine-moatükun̄ ai Godimbo f̄ifirifimbo-mayo ranahambo naft̄ gürareandi ra hifnambo-ndihumboyefi. Asu munguambo s̄ihefi hohoanimo kikihiri-hümündehi Kraisimbo yangiri hohoanimo pambirihinda asef̄. ⁶ Se Kraisindi hoaf̄ ran̄ yangiri süngundhi mbundihümbo-animbo asu sehündi b̄idifiri ai süngufekoate-ayei ranaheimbo t̄njümb̄i hohoanimo ndahundürimboyefi.

⁷ Seana n̄ine-moatükun̄ hoeiarihindi ranahambo wudipoapondihi türüboadidihi hohoanimondei. Nindou mami ai hoafiyuhuya, roana Kraisindi nindou hond-anah̄ ehu ana, awi ai rande wudipoaponde hohoanimonduhü ro-amboani ai rawefiyu nou Kraisindi nindou-anefi mbeyahu-wamboane. ⁸ S̄ihei anhondümbofe hohoanimo ra ḥḡinemindindürimbo-hündamboyu Adükari ai ȳihoefimbo ndan̄ ratüpuri nda masemuni. Ran̄moatükun̄ ranana s̄iheimbo moaruwaimbofenindürimbo-yopoani. Nḡa asu ro ndan̄ ratüpuri ranimbo wandihoar̄ akidou borayah̄ ana, asu ranimbo ro moai amoan̄ingiyahi. ⁹ Se randihi hohoanimondeih̄ya, “Por aiana ahanti pasambe hoaf̄ ran̄nambo yihimboaramuni,” mbiseimboyei. ¹⁰ Nindou b̄idifiri ai randihi hoafindeih̄ animboya, “Porindimayo pas ranana t̄njümb̄i saf-ane. Nḡa ai s̄ihefi fikim̄ nün̄gumbo ana, ai himboar̄ hoafendi safi nün̄gumbo asu hoaf̄ ahanti ra ndorihefekoate-ane,” sei arihündi. ¹¹ Nindou düdi yahurai

hoafiyu arandı ranai ana rande ndonde hohoanımondühi türüboadeandi. Ro aŋgunı nımboefimbo pasambe hoafayef-anę, asu sıheimbo-so ranıhü nımboefimbo hoafehundür-anę, ranı moatükuni ra ɳorü-poanımboyopoanı, ɳga wanı.

¹² Roana ɳgırı yıhoefıhoarı yıhoefı fi ra sımongorındıhu hoeindıhu ndıhundi nindou bıdıfırı ai ahamundi fimbo borayomo nou. Nindou ranai ana moanı ahamundi hohoanımonambo yaŋır-anemo ai ahamundihoarı ɳorü ahandı hohoanımo ra ɳoründı-mayo hohoanımo ranıfıhi sımongoru hoeiru arundi. Yahurai nendı ana fıfırıfekoate-anemo! ¹³ ɳga asu ro yıhoefı fimbo ana ratüpuri yıhoefı ranahambo sımongorı ra ɳgasündıfe hefe borıyo ho ranahambo moei asefi. Nga nıne-moatükuni ratüpuri God ai yıhoefimbo masemuni ranı sımongorühı anımbo ɳgemboyefı sıheimbo-so ratüpürımbo kameihı amboani. ¹⁴ God ai yıhoefimbo ratüpuri masemuni ranı hoarehı se anımboei. Ranı-sımboanı ro sıheimbo sowahi tükyahundühi Kraisındı Aboedi Hoafı ra sahumındefı hohu sıheimbo hoafımehundüri. Ranınambo God ai yıhoefimbo ratüpuri masemuni ranı yaŋırı süngumarıhundi. ¹⁵ Roana moai God ai ratüpuri nindou ɳgorümbo masagadüri ranahambo borıyefı hefi rıhundi, ɳga wanı. Nga roana sıhei anıhondümbofe ranai ɳgoanı asu ro sıhei mbusümo ratüpürımbohunda God ai ranı ratüpuri masıhendi ra refeyowanı aboedi adükari tükfembo ranahamboane anıhondümbo hımboayefı. ¹⁶ Rananımbo asu ro aboedi

hoafि ra ndahumindefi nindou bidiñiri sihei hifи daboadanи amarei ranahembo hoafında-hundürimboyefи. Asu ro ngirи nindou ngorü ai ratüpuriñmayu ranahambo borindefi.

¹⁷ Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou düdi ai borimbo hohoanimoayu ana, moani Adükari ai nine-moatükunt ramareandи ranahambo yangır-animbo borimbiyu-wamboane,” meho. ¹⁸ Nindou düdi ai sapo nine-moatükunt ramareandи ranimbo ahandihoari borayu ana, Godindi homboahü ndürimbüyupoani. Nga asu Adükari ai nindou daboe ndürimbañi ehu ana, nindou ranai ndürimbañi.

11

Por ai se Kraisindi hoafi wosihoafori hoafiyomo-rundeimbı ahamundi hoafi himboriyopoani mehu

¹ Awi se wambo ratihi hininqirihindiranit-animbo asu ro hihindи hoafi hoafında. Nga se wambo hininqirihindirimboanei. ² Awi ro ngusüfo pararheanduri God ai siheimbo ngusüfo parareanduri hu nou. Seana moani nimorehi yihoarifi hamindi nindowenihî mami ranahambo yangiri segodombo sei hehi dibonîyei hininqarihindi nahurai-anei. Nindowenihî mami ranai ana Krais ranani. ³ Sapo amoasirи tikai hoafi fifireandeimbı hamindîyo haya Ifimbo tikai hoafimendo ranahamboanahи ro afindi hohoanimoayahи. Siheimbo-so amboa hohoanimo yahurai tükündifendüranи, asu sihei Kraisimbo hohoanimo aboedi ngusüfo pamarhorи ranai

moaruwaimbo-ndifemboe saheheamboanahि ro yihiimboayahि. ⁴ Nindou bidiſirि ai siheimbo-so tüküyafu Sisas sapo ro bokarihéhu arihundi ranahamboemopoani, ḷga ḷgorü-poanimbo Sisas ranahambo bokarihou rundühänemo. Asu se ḷgorü-poanimbo yifiaſt masahümündi, ḷga ro Yifiaſt Aboedि ranahambo hoafiyefi arihundi yopoani masahümündi. Asu se ḷgorü-poanimbo aboedi hoaf-ane sahümündi arihundi, ḷga aboedi hoafि ro siñefi hoafiyahundüri marihundi raniyopoani. Nindou bidiſirि ai ranि hoafि ra hoafiyomondürani asu se rarihi hiniñgirihipurani yahurai hoafि ra hoafiyomo arundi.

⁵ Ro siheimbo hoafehandüri, nindou ranahamumbo Kraisindi hoafि sowandümo homo-rundeimbি nindou bogor-anemo asei ranahamundi hoarehi nimboambo-yahipoani.

⁶ Yini anihond-ane, hoafि hoafiyorambo ra ro aboedi hamindi-yahipoani, ḷga fiſirife ranana ro moai mbonimbo-rihamindihि. Munguambo moatükuni hohoanimo ro rarihu marihundi ra siheimbo ranि fiſirife ranijo munguambo naſuiyahundüri marihundi.

⁷ Se fiſirihindi roana siheimbo Godindi-mayo aboedi hoafि hoafiyahandüri marihandi ranimbo-hündä moai kakи napombo semindimbo wariyarihandi. Ro siheimboya, ai-animbo nindou aboedi hamindi tükumbeyahindi sahehea asu wandi fimbo ro hiſinambo-riheandüri himboarि hoafendüri hoafiya marihand-ane. Asu ranि-moatükuni ra nimboea? Refe-ana awi wandi hohoanimo ranambo ro moaruwai hohoanimombayahyo? ⁸ Ro

sîheimbo farîhefe-ndürimbohündə Godîndî nendi ɳgorü ɳgoafîhü amarei ranai wambo kakî akîdou sehi rîhündə masahamîndîhî. Ranîmbo-hündamboyahî ro ahei-mayo kakî ra moanî hümbuhünîmbo fufurîhamîndîmbo nahurai-mayahî. ⁹ Ro se-babîdîmbo ranîhü nîmboahî sîmboani ana ro kaki-napo yahurai sîhefe-koate mbonîmbo-rîhamîndîhü moai nindou mamî sîhei mbusümo ahambo tînîrîfo sahando, ɳga wanî. Nga wandafî mamî Masedoniahündî ndanîhü sühüsi tükümehindi aiyei nîne napo ro sîhefembo mbonîmbo-marîhamîndîhî ra masehindîri. Horombo maho-ane, asu sün̄gunamboane ro ɳgîrî sîheimbo tînîrîfo ndahandûri. Nga ro ranî hohoanîmo ra sün̄guri-heandûhanahî. ¹⁰ Kraisîndî hoafî hondü ra wandî ɳgusüfoambe nîmarîmboane, ranane asu ro sîheimbo anîhondümbo hoafehandûri: Hohoanîmo ra ro sün̄guri-he arîhandî ranahambo borayahî ra ɳgîrî Akaia hîfîhü ɳgorü nindou ai wandî borî hoafî ra kîkîndeandi. ¹¹ Nîmboe ro sîheimbo tînîrîfo saikoate-ayaha? Ro sîheimbo ɳgusüfo pefindürîkoate-wamboyahî? Nga wanî. God ai fîfîreamboani ro sîheimbo ɳgusüfo parîhendûri arîhandî ra.

¹² Ro haponda nîne ratüpuri rawarîheandî ra ro moanî ranî yangîrî ratüpuri-yahühanahî, nindou bîdîfirî ranahamumbo nafti gifepurîmbohündə. Ai ɳgomondühîya, roana Por mamî ratüpuriyomo arundi yahurai-anefî ratüpuriyefî arîhundî mbisîmo houmbo borîndîmboemo sahehea. ¹³ Nindou ranai ana, Kraisîndî hoafî sowandümo homo-

rundeimbि hondüyomopoani. Aiana ahamundi ratüpuriyomo arundi ranahamumbo tिkai hoafिyomo rundühänemo nindou amuri ranaheimboya, ai Kraisindि hoafि sowandümo homo-rundeimbि hond-anemo sei hoafिmbिyeiya yahomo houmbo. ¹⁴ E! Asu se ahamundi hohoanिmo ranahambo afindि hohoanिmondeimboyei. Satan ai-amboanि ahandि fi ra ngorü-süngure haya sünambeahिndि nendi-yomondि si ranimbofi haya tüküfi arandि. ¹⁵ Ranimboane Satan ahandि ratüpuriyomo-rundeimbि nindou ranai nindou ahei hिmboahü aboedि mbumundi ratüpuriyomondeimbi ranि hoearambeyafu tüküyafunda ranahambo hepünifepoani. Nindou ranai ana süngunambo ranि-moatükunि ramarundि sिmonjorüht asübust ndowandümboemo.

Por ai Godindि ratüpuriyombifi nüngumbo tिnjirifo masemündu

¹⁶ Ro asükai hoafayahि: Nindou mamि ai wamboya, aiana hिhिndि-hिndindिyuhanı mbüsü haya hohoanिmondिmbui, nga yowanि. Se wambo randिhi hohoanिmombondeihि ana, ambesi, nga wamboya, aiana hिhिndि-hिhिndiyumb-anि mbisahündiran-animbo asu wandि fimbo borında habodimboanesि. ¹⁷ Ro haponda ndarिhe hoafayahि nda: Adükärindि hohoanिmo süngu hoafiyambo-yahिpoani, nga wanि. Nga ro moanि wandिhoari hिhिndि-hिhिndiyahüyahि ro rarihe boriyahüyahि hoafayahि. ¹⁸ Nindou bिdifirि ai hिfi ndanिhündambo hohoanिmo süngu homondühtि sिheimbo-so homo ahamundi fimbo boriyomo

arundi rananimbó asu ro-amboani wandi fimbo mandihe yahurai borindamboyahí.

19 Seana siheihoarimbóya, “Ro hohoanimo aboedi fífirihu-ndeimbanefi,” aseist, nga ranimbóanei se hihindi-hihindiyomondeimbí nindou ranahamumboya, “Ambemo, nga moani ai raní hoafimbeyomo,” asei. **20** Seana nindou ranai siheimbo moani hoafemo súngufembo yangir-anei hohoanimoayei. Asu sihei-mayo napo fufemindi, ahamundi wosíhoaforí hoafí ranambo siheimbo semündündürane, siheimbo moaruwai-moaruwaimbo-arundürane, asu ngsümboarambe pakararíhoudür-ane, raní-moatükuní ra rarundan-ane asu seana ahamumboya, ai ambemo asei. **21** Raní-moatükuní hohoanimo ai rawarundi ranahambo ana awi ro ngsinindi hamindiyefipoani.

Nga asu nindou ngorü ai ahanti fimbo borimbó ehu-ana, ro-amboani, awi hihindi-hihindiyahühi hoafayahí, nga wandifimbo borindamboyahí. **22** Nindou ra Hibruhündiyomosi? Nga ro-amboani Hibruhünd-anahist. Asu ai Israerihündiyomosi? Asu ro-amboani Israerihünd-anahisi.* **23** Ai Kraisindi ratüpuriyomo-rundeimbíyomosi? Awi ro hohoanímokoate nindou-anahi, nga roana ratüpuri ra refembo ahamumbo ngsündi-heapurimbóanahi. Roana ratüpuri ra afindi hamindi tñjirifoya, afindimbó karabusiyahé, afindimbó wambo buburundiri, raramarundiranesi. **24** Wambo hondahüfeimbimbó wofí

---

* **11:22:** Hibruhündi ai Abrahamindi ahuirí hond-anei. Israerihündi ai Suda-yafe Godimbó hohoanimo súnguríhi arihünd-anei.

bogorinambo Suda 39 amberamindeimbìyo bubumarundiri. ²⁵ Romihündi ai wambo ñgimimbo nimiharinambo buburundiri. Asu mamimbo nimoeinambo-rundiri, asu ñgimimbo ro nimarîheimbi sip ranai himoni hîhirîmafoareandi asu ro mamî si himoni yangirîya boborîya wakîmarîheand-ane. ²⁶ Ro afindimbo hahabodi marîhandi ranambe hohoambumbo ha asu hümbuhüni nendi afindi yangorambe ha marîhandi. Asu ranambe yangirîyopoanî, ñga Sudahündi wandafî mamayeî asu Suda-yafe ndifoyei ai wambo moaruwaimbo-marîhindiri. Adükari ñgoafîhüyo asu nimambe nindou nîngokoate-reandühî ranamboanî ro moaruwaimbo-fembo yangirîya marîhandi. Sirîwara himoyo asu tîkai ñgunindiyomo ranambe ro moaruwaimbo-fembo yangirîya ha marîhand-ane. ²⁷ Ro rani-poanî rani-poanî ratüpuri afindi safîyo ratüpuriya marîhandi. Afindimbo ro nimbokoanî gedühi moai ndorîhe apo rihandi. Wembombo-yarîhandühî asu wandi amîndasümo ranai hoe simindimbo kikire-yaparîhoai marandi. Ro sesi afindi sîhefe, worî aboedambe nimari, hoeari aboedi güdüfe raraokoate-ya marîhand-ane. ²⁸ Rani-moatükunî yangirîyopoanî wambo-so tüküfe marandi, ñga wanî. Munjuambo si maho ra Godindi nindou ñgorü ñgoafîhü amarei ranaheimbo hifandiyondürimbo hohoanîmo ranai-amboanî tüküfeyo-anîyahî ro tînümbe hohoanîmo sahamîndi marîhandi. ²⁹ Nindou düdi ai ñginemîndi-koate-ayu ana, asu ro-amboanî ñginemîndi-koate-anahî.

Nindou ɳgorü ai rareanda ɳgorü ai moaruwai hohoanımoayu ana, asu ro ɳgusüfo nımbıyahühi nımarı arıhandı.

³⁰ Ro borımbı asahı ana, sapo ro ɳgınemındı nıŋgokoate anımboahı ranahambo-anımbo borında habodımboyahı. ³¹ God ai God-ani asu Adükari Sisasındı Afınd-ani ranahandı ndürü koadürümbo-koadürümbo aboed-ani seihanei. Ai wambo fífıreandırı ro tıkai hoafıyo rakoate anıhondümboanahı hoafayahı nda. ³² Ro Damaskus ɳgoafıhü nımarıhambe bogorı nindou ranı ɳgoafı hıfanda-randeimbı adükari bogorı Arestasındı hoarehı mamaru. Nindou ranai wambo kıkıhemındı mburımbı karabüs-fendırımbohündı ami bıdıfırı ɳgoafı ginırı nafıtambe fıkımı hıningi-mareapura manıŋgomo. ³³ Nga asu wambo ɳgoafı ginırı ranambe nafı wandaft mami bodımondı ai basketambe wofı kürü mburu foarundırı houmbo masafoarundıra aboedambomeheandı.

12

God ai Porımbı afındı moatükunı nafuimeindo

¹ Ro borında ɳgamboyahısı, nga asu ranana ɳgırı sıheimbo fandıhendlı. Ambesi, nga hapondan-ana wambo Adükari ai yafogoadınambo nahurai muŋgu-moatükunı süŋguna weindahı tüküfemboayo weindahı-mareandırı ra sıheimbo wataporında samboanahı. ² Ro nindou mami Krais-dıbo nüŋgumbü fífırarıhıntı, nga 14 hımbanı maho ranambe ranahambo God ai serümündü nımoamo hondü sünambe mahafu. Ranı-moatükunı ra roana moai fífıriheandı,

ŋga moanि nindou safimbayo asu yifiafi yangirimbayo, ŋga God aiani ra fífireamboayu. ³ Ro fífirihéandи nindou ranai Godindi ŋgoafи sünambe moanि aboedи hamindi ranambe nimehünou hasifi tüküfi mahafu. Nga asükai ranahambo amboa ro moai fífirihéandи, nindou safimbayo asu yifiafi yangirimbayo, ŋga God aiani ranahambo fífireamboayu. ⁴ Raniyu asu díbohindi moatükunि nindou ranahambo ŋgiri hoafindei hoafи ra ahandi hímboambenambo himborimayu. ⁵ Ro nindou ranahambo-animbo borindamboyahи, ŋga wandи fimbo ŋgiri borindahи. Nga wandи fi ŋginindi koate-yaheimbi ranahambo yangiri wandi fimbo borindamboyahи. ⁶ Ro nini-moatükunimboyo borimbo mbasahi-mbonana, asu ro ŋgiri hihindi-hihindiyaheimbi nindou-anahi mbisahи sapo ro rarani-moatükunि ranahambo anihondümbo-animbo hoafindamboyahи. Nga wandиhoari borimbo moei asahi rananimbo nindou ŋgiri wambo aboed-ani mbisahündiri. Nga ro nine ratüpuri rawarihéand-ane, asu nine hoafи hoafayah-ane, ranimbo nindou ai hoeirihindirühi wambo wudipoapondihi fífirindi-hindirimboyei.

Porindi fihи tıhoarı nahurai kamareri

⁷ God ai wamboya, nini ŋgorü-poanimbo moatükunि ai hoeimareandи ranahambo ahundi fimbo borindimbui yahuhamboyu, mami moatükunि tıhoarı nahurai wandi fihü futimareandiri. Ranı-moatükunि ramareandи ranana Satanindi ratüpuriyu-randeimbı nindou nahuraiyu wamboya, ahundi fimbo

borındu hoanjumbui yahuhaya hifinambo-fendirimböhündə hariyondırımbö mehu.
8 Adükärımbö ranı-moatükünü ra fimbırıhenda sahehea ro ɳgimimbö didibafımeheando.
9 Ranıyu asu ai wambo sımborı yare hoafiyundırühı yahuya, "Wani, ɳga wandı-mayo hipoambofe hohoanımo ranana awi se-dıbo ndear-ane, ɳga wandı ɳginındı ranana nindou hamındı kemındıkoate-ayei ranaheimbo so-ane tüküfe arandı," mehuamboyahı. Asu ro sahiya, hapondan-ana ro hamındı kemındıkoate-anahı ranahambo hihifi-hihifindahühı borındamboyahı Adükärındı-mayo ɳginındı ai wambo hamındı ɳginemındı-ndırambohündə.
10 Ranane asu ro hamındı kemındıkoate-ayahı, nindou ai wambo moaruwaimbo-rıhindırı, tıngümbı hohoanımo tükefeyondırı, nindou ai moaruwaimbo-moaruwaimbo-arıhindırı hei, ranahambo Kraisımböhündəmbo ro hihififı-hihifayahı. Ro hamındı kemındıkoate-ayahı ana, asu rasımbaanı ro ɳginındı nimboamboanahı.

Por ai Korinihündambo afındı hohoanımo-ayundürü

11 Ro ndanı hoafı hoafımayahı ra hihindi-hihindiyaheimbı nindou nouyahı hoafımayahı, ɳga wambo se ɳgusüfoambe botımarıhindıramboyahı ranı hoafı ra hoafımayahı. ɳga sımborı se-anımbö wandı aboedi hohoanımo ranahambo hoafındahündırı, ɳga asu se moai rarıhindı, ranımboyahı asu wandıhoarı ranı hoafı ra hoafımayahı. Yınıt, anıhond-anesi, roana ndorıhehea-ndeimbı

nindou hondüyahipoani, ḥga Kraisindi hoafı sowandümo homo-rundeimbı nindou “ranipoanımbı” asei s̄hei mbüsümo anıngomo ranahamundi hoarehi nimboamboyahipoani. **12** Ro hohoanımoya kıkıhırıhe heheamboyahı Kraisindi hoafı semındı ho-rambo ratüpuri s̄hei mbüsümo nimboambo ranı ratüpuri ra ramarıheandı. Godındı ḥginındı nafuimbo ratüpuri asu hepünfeimbı moatükünü ratüpuri ra s̄hei mbüsümo ramarıheandı Kraisindi hoafı sahamındı ha-rıhandeimb-anahı sahehea nafuimayahı. **13** S̄heimbo ramarıheändürı nouane asu Kraisindi nendi ḥgorü ḥgoafıhü amarei aheimbo amboanı rarıheändürı arıhandı. Ro moai s̄heimboya, wambo sesi-napo sehindırı sahehea s̄heimbo tıñırıfo sahandırı, ḥga wanı. Karıhasıhandırı, ḥga se wambo amboawi mbısaħündırı ro s̄heimbo tıñırıfo segodürükoate-mayahı ranımbı-hündı.

14 Hapoana ḥgımımboanahı nda ro s̄heimbo sowana s̄ifombo saheheamboayahı, ḥga asu ro ḥgırı s̄hei-mayo napofihı yanğırı kiarımbohunda tıñırıfo-ndahandırı. ḥga roana s̄hei kakı-napo semındımboyahipoani, ḥga s̄heimbo fehefendürımbı yanğır-anahı. Raranı moatükünü ra se fıtırıhindı nimori akıdibou aiana boagırambo fehefe-ndürımbohunda ḥgırı sesi-napo kokoboadıhi ndahümündi tükündahi dıgehindi, ḥga wanı. ḥga s̄ımborı boagırı ai-anımbı nimorambo ranı-moatükünü ra dıdıboadofe s̄ıhefemboane. **15** S̄heimbo farıhefe-ndürımbohündambo ana wandı-mayo napo engoro ra segudürümbı wandı fimbo

kameihî hîhîfi-hîhîfiyamboanahî. Ro sîheimbo afîndîmbo ñgusüfo pandîheandürani asu se sîmborî wambo akîdou yançirî ñgusüfo pamandîhindirîyo?

¹⁶ Anîhond-ane, ro sîhei-mayo kakî-napo semîndîmbohûnda moai sîheimbo tîñjîrîfo sahandüri. Nga asu nindou bîdîfîri ai seiya, “Yînîsî, nga sîhefi kakî-napo semîndîmboana, ai tîkarehayambo ñgorü-süngundeaunî mbunda ndemündümbui,” masei. ¹⁷ Nga asu nüñgefemboyoa? Asu ro wandî nindou bîdîfîri sîheimbo sowana koamarîheheapurî ranai sîhei-mayo napo ra moai kiafu hüsindümo. ¹⁸ Ro Taitusîmbo sîheimbo sowana sînîmbohûnda hoafîyahando habodîhûhi asu ahandî süñgu wandafî mami koamarîhehina masînu asu Taitus sîhei-mayo napo kifi hüsiamünduwai? Nga ra ai wanî. Nindou ranai ro hohoanîmoayahî hohoanîmo süñgure hayambo ro rawarîheandîranî-süñgu yare randühîyu? Asu ro ai-dîbo mami hohoanîmo süñgurîhoandühî nîne-moatükunîrarîhoandühîyehtî.

¹⁹ Se hoafî ra rarîhi hoeirîhindühîyo yîhoefîmboya, aiana ahamundihoari aboedî hoafîmbohûnda sürü papîmbarundi seimboyei? I, ra wanî. Ro haponda sîheimbo hoafehandüri roana Kraisîndî nindou hondümboyahî nîmboemboanehtî, ranane asu ranî hoafî ra Godîndî hîmboahü sîhei ñgusüfo ra ñgînînemîndürîmbo-hündamboanahî rarîhe hoafehandüri, nga yîhoefî fimbo hoafîyamboyahîpoanî. ²⁰ Ro sîheimbo-so tükeheandîra asu sîheimbo aboedî hoeifendürîmbo

samboanahî, ḥga asu se ḥgîri aboedî nîmandei sahehea ranimbo yihimboyahî. Asu simborî amboanî se wambo hoeindihindiranî nindou yahurai se hoeifembo sei hehi hohoanîmoayeи yahurai nîngokoate-ndamboyahî. Ro akidou yihimboyahûh-anahî ranî-moatükunt ranahambo ro ndarihe hoafayahî. Sîhei mbusümo yifiari, wandafî ḥgorümbo hohoanîmo moaruwai hohoanîmoyondo, simborî watîkoafî, afîndî-afîndî hohoanîmo, tîrifofe hoafî, daboadanî hoafî, ahandî fimbo yançîri hohoanîmo, mamîkari hohoanîmo munju-moatükunt ra yahurai tükündifemboe sahehea yihimboyahûh hoafayahî. **21** Ro sîheimbo sowana dügühâni wandi God ranai wambo sîhei himboahü amoanîngambo-ndeandirimbui samboanahî ro yihimboayahî. Asu ro nindou bîdifîri horombo moaruwai hohoanîmoyei mburihümbo asu ai nîmorehi sisihîmo, nindowenihî bîrabirî hohoanîmo, ḥgusüfoambe botîfe hohoanîmo ranahambo daboadanambofe-koate-mayei ranaheimbo, hoeindîhe-andüranîwanî amoanîngindahûhî aranîndamboyahî. Ranahambo wambo God ai hifinambo-ndeandirimbui saheheamboanahî akidou yihimboayahî.

13

Bidifiranambo ahîni hoafî asu hihîfi hoaf-ane

1 Haponda ndeara ḥgimimboanahî sîheimbo hoeifendürimbui sîfombo asahî. Bukambeahîndî hoafî ranai yare hoafiyomunûhî yahoya, “Nindou yimbuyo ḥgimîyo ai anîhondümbo

hoafindomondühiya, ‘Ro hoeirihumboanefi nindou mami ai moaruwai hohoanimomayuwa,’ mbisimondan-animbo, awi sihiri ranif hoafi ra didiboado-femboane,” meho. ² Nindou dihiyei horombo moaruwai hohoanimomayeい ranaheimbo haponda asükainda hoafinda samboanah i nindou amuri ranaheimbo kameih i amboani. Horombo ro yimbumbo süh i siheimbo ahini hoafi hoafiyahandürisi, nga hapondan i amboani ro asükainda ahini hoafindahandüri samboanah i ro anguni ndar ihe animboah i amboani. Ro asükaiya siheimbo sowana asihü i ana, nindou moaruwai hohoanimomayeい ranai mami ai-amboani tñirifombü ratüpuri ra ngiri gübüsüboadea-ndüri. ³ Ranimboyu se randihi anihondümbo fiftiindihimboyei Krais ai wandi yafambe süngeufi haya hoafindümbo se fiftifembo masei. Nga wandi war i sünge Krais ai se-babidimbo nüngumbo siheimbo farihefendürimbo ana, ngiri ai mbosi-mbosindu. Nga asu aiana ahandi ranif-poanimbo nginindi adükari ra siheimbo nafuiyundürühani. ⁴ Yini, ra anihond-ane, horombo ai hamind i nginemindikoateyu ranimboyomo nindou nim i keimbi karihendeimbifihi tikorundümo pamarü-wura yifimayu. Nga asu hapondan i ana Godind i nginindi adükari hamind i ranambo botimarira asu ai yangiri botifi anüngu. Asu ro-amboani ai-dibo nimboefimboanefi hamind i kemindikoate-ayeff. Nga asu Godind i nginindi ranambo-animbo mare ro-amboani siheimbohündambo ai-babidi yangiri nimboemboyeff.

⁵ Se s̄heihoari ro hoafi ranahambo an̄hondümbo-mbarihuyo asu wan̄-mbayefiyo mb̄isei hehi hohoan̄mondei hoeindihindi. Moanī s̄heihoari yan̄gir-an̄imbo hohoan̄imo ra randih̄i hohoan̄mondei hoeindihindi. Sisas Krais ai s̄hei hohoan̄moambe anüŋgu ra f̄firihindai? Se ahambo f̄firifikoate-ayei ana, awi se ahambo wudipoapofe an̄hondümbofe hohoan̄imo aho ra f̄firifekoate-wamboanei. ⁶ Se hoafindeih̄iya, ai Kraisind̄i an̄hondü ratüpuriyomo-rundeimb-anemo mb̄isei hohoan̄mondei sahehea ro an̄hondü f̄firiheamboanahi. ⁷ God ai s̄heimbo farih̄eiran̄i asu se moaruwai hohoan̄imo süŋgufekoate moanī aboedi yan̄giri mb̄inimboeria sefi hohumboanefi ro ahambo s̄heimbo farih̄efe-ndürimbohünd̄a d̄idibafiyahundo ar̄hundi. Se ȳhoefimboya, aiana Kraisind̄i aboedi ratüpuriyomo-rundeimb-anemo nafuimbo ȳhoefi fimbo hoafiyefüh̄i-yefipoanī, ḥ̄ga wan̄. ḥ̄ga b̄idifiri nindou ȳhoefimboya, “Ai Godind̄i ratüpuriyomo moai aboedi ratüpuriyomo,” asei ana, ambesi, ḥ̄ga se aboedi hohoan̄imo ra süŋgumbir̄i heiya sefimboanefi d̄idibafiyahu ar̄hundi. ⁸ Roana ḥ̄giri hoafi hondü ranahambo ḡigiranambofembo moatükunī hohoan̄imo ana randihundi, ḥ̄ga hoafi hondü ranahambo yan̄gir-anefi hohoan̄imo parih̄u heföh̄i rawarih̄u hefi. ⁹ Ro hamind̄i kemindikkoate-yefanī ana, asu se ḥ̄ginind̄i aboedi nimboeianī ro ranahambo h̄ihifi-h̄ihifi-yefühanefti. Asu ro s̄heimboya, hohoan̄imo moaruwai h̄in̄ingirihi hehi d̄idiboadorih̄i

hohoanıombeyeia sefi hohu Godımbo sıheimbohündə dıdıbafıyahundühanefti.
10 Ranımboanahı ro aŋgunı ndanıhü nımboambo sıheimbo pas nda sürü papırıhandühi hoafayahandüri. Asu rananımbo ro sıheimbo-so tükündäheandühi amboanı Adükarı ai wambo ɳgınındı masendırı ranı hohoanımonambo sıheimbo ɳgınındı hoafımbo moei asahi. Ngınındı ai wambo masendırı ra sıheimbo moaruwaimbo-fendürımbo-hündämboyopoanı, ɳga sıheimbo ɳgınemındı-ndürımboane. Ranımboanahı ro sıheimbo pas nda sürü paparıhandüri.

Bıdifiranambo hıhıfı hoafi

11 Nga karıhasıhandüri. Hohoanımo moaruwai hınıŋgındıhi hehi dıdıboardındıhi hohoanımondei. Ro hoafayahı ranahambo hımborındıhi ranı-süŋgundihi. Mamı hohoanımondeihı aboedı sisı-koate nımboei. God nindou hıpoamboreandühi aboedıyu-randeimbı asu afurıfe hohoanımo sai-randeimbı ai se-babıdı nüŋgumbui.

12 Se Godındı nendi-yafe hohoanımo süŋgu wandafı-wandafındıhi sımborı wakıkıhürındıhi. **13** Godındı nendi munjuambo ai-amboanı sıheimbo hıhıfarıhündüri.

14 Sıheftı Adükarı Sisas Krais ai sıheimbo hıpoambombıreandür-amboane asu God ai sıheimbo ɳgusüfo pambıreandür-amboane asu Yıfıafı Aboedı ai sıhei ɳgusüfoambe mamambe-mbıreandür-amboane.

**Godindî Hoafi
The New Testament in the Angor language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini**

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3